

श्री.जयदिप डाकरे सर

श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयत्ता - सातवी (7 डिसेंबर) विषय - मराठी

Subscribe

आपण समजून घेऊया.

११. बाली बेट

• खालील वाक्ये वाचा.

शाब्बास !
चांगले काम केलेस बाळा !

अरेरे !
फार वाईट झाले !

बापरे !
केवढा मोठा साप !

अहाहा !
पिसारा फुलवलेला मोर !

वरील वाक्यांतील शाबास, अरेरे, बापरे, अहाहा ही केवलप्रयोगी अव्यये आहेत. या शब्दांना उद्गारवाचक शब्द असेही म्हणतात. वा, आहा, अहाहा, अरेरे, अबब, बापरे, ठीक, अंहं, छे ही काही केवलप्रयोगी अव्यये आहेत. तुम्हांला आणखी काही सुचतात का पाहा आणि लिहून काढा.

ऑनलाईन टेस्ट

प्रश्नांची उत्तरे सोडवा.

इयत्ता - सातवी

विषय - गणित

उदा. एका शाळेतील 7 वी चे विद्यार्थी सहलीसाठी एका शेतमळ्यामध्ये बसने गेले. त्या वेळी आलेले त्यांचे काही अनुभव पाहू. प्रत्येक अनुभवातील संख्या समप्रमाणात आहेत की व्यस्तप्रमाणात ते लिहा.

• सहलीसाठी प्रत्येक मुलाकडून खर्चासाठी 60 रुपये घेतले.

एकूण 45 विद्यार्थी होते म्हणून रुपये जमले.

जर 50 विद्यार्थी असते तर रुपये जमले असते.

विद्यार्थ्यांची संख्या व जमणारी वर्गणी हे ..... प्रमाणात आहेत.

• शाळेजवळच्या मिठाईवाल्याने सहलीसाठी 90 लाडू दिले.

45 विद्यार्थी सहलीला आले तर प्रत्येकाला लाडू मिळाले.

30 विद्यार्थी सहलीला आले असते तर प्रत्येकाला लाडू मिळाले असते.

विद्यार्थ्यांची संख्या व प्रत्येकाला मिळणारे लाडू ..... प्रमाणात आहेत.

• सहलीचे ठिकाण शाळेपासून 120 किमी होते.

शेतमळ्यात जाताना बसचा वेग ताशी 40 किमी होता म्हणून तास लागले.

परत येताना बसचा वेग ताशी 60 किमी होता म्हणून तास लागले.

बसचा वेग व लागणारा वेळ हे ..... प्रमाणात आहेत.

वाचा व समजून घ्या .

9 || Direct Proportion and Inverse Proportion

Example Students of a certain school went for a picnic to a farm by bus. Here are some of their experiences. Say whether the quantities in each are in direct or in inverse proportion.

- Each student paid 60 rupees for the expenses.

As there were 45 students, rupees were collected.

Had there been 50 students, rupees would have been collected.

The number of students and money collected are in ..... proportion.

- The sweets shop near the school gave 90 laddoos for the picnic.

If 45 students go for the picnic, each will get laddoos.

If 30 students go for the picnic, each will get laddoos.

The number of students and that of laddoos each one gets are in ..... proportion.

- The farm is 120 km away from the school.

The bus went to the farm at a speed of 40 km per hour and took hours.

On the return trip, the speed was 60 km per hour. Therefore, it took hours.

The speed of the bus and the time it takes are in ..... proportion.

understand.

इयत्ता – सातवी

विषय – इंग्रजी

Zamindar : Ah, Chaturbhuj – what have you been doing in Calcutta all this time?

Chaturbhuj : I've just finished my MA, sir.

Zamindar : Oh, this cat of yours is a stunner, I must say. Why don't you drop by my place with your cat some time this evening? The boys would be delighted.

Chaturbhuj : Of course – I quite understand. They haven't seen me for a long time.

Zamindar : Yes, I suppose so ... but what I mean is, even if you can't come yourself, send Beni round with the cat – I want the boys to see it. (Exit Zamindar)

(Enter Uncle Satu.)

Satu : How are you, my boy? Been away a long time, haven't you?

Chaturbhuj : That's right. There were so many examinations –

Satu : This cat of yours –

Chaturbhuj : (furiously) I'm going home. (About to leave–)

Satu : Hey, wait a minute – this cat –

Chaturbhuj : No, Sir, I've got work to do.

Satu : Oh come on, now, answer a civil question. This cat –
(Chaturbhuj strides away without another word.)

Just look at that. It's education that's ruining these young people. We know what they're worth, but they're stuffed full of conceit!

- **drop by my place** : visit my house
- **furiously** : angrily
- **stunner** : very beautiful
- **delighted** : very happy
- **We know what they are worth** :
We know that they don't have merit or good qualities.
- **a civil question** : a polite question
- **stuffed full of conceit** : very very proud of oneself

Think and answer :

- ☉ Who is Beni?
- ☉ Do you think Uncle Satu is highly educated?
- ☉ What is the meaning of 'strides away'?

understand.

इयत्ता – सातवी विषय – इतिहास व नागरिकशास्त्र

७. स्वराज्याचा कारभार

आरमार : भारताच्या पश्चिम किनारपट्टीवरील गोव्याचे पोर्तुगीज, जंजिऱ्याचे सिद्दी तसेच सुरत व राजापूर येथील इंग्रज वखारवाले हे शत्रू स्वराज्यविस्ताराच्या कार्यात अडथळा आणत. या अडथळ्यास पायबंद घालणे आणि पश्चिम किनारपट्टीचे रक्षण करणे याची आवश्यकता होती. यासाठी महाराजांनी आरमार उभे केले. 'ज्याच्याजवळ आरमार त्याचा समुद्र' हे त्यांनी ओळखले. महाराज दूरदर्शी होते.

महाराजांच्या आरमारात विविध प्रकारची चारशे जहाजे होती. यांमधील गुराब, गलबत व पाल ही लढाऊ जहाजे होती. कल्याण-भिवंडीची खाडी, विजयदुर्ग आणि मालवण येथे जहाजे बांधली जात. मायनाक भंडारी व दौलतखान हे त्यांच्या आरमाराचे प्रमुख अधिकारी होते.

गुराव

गालबत

करून पहा.

भारतीय नौसेनेतील लढाऊ जहाजांची माहिती मिळवा व जहाजांच्या चित्रांचा संग्रह करा.

प्रजेच्या हिताची काळजी : इतर राजांप्रमाणे शत्रूच्या ताब्यातील प्रदेश जिंकवेत आणि तेथे आपले वर्चस्व निर्माण करावे, एवढी मर्यादित आकांक्षा बाळगून महाराजांनी कार्य केले नाही. प्रजेला स्वतंत्र बनवणे, हा त्यांचा मुख्य उद्देश होता. प्रजेला स्वातंत्र्याचा खराखुरा आनंद मिळवायचा असेल, तर

राज्यकारभार शिस्तबद्ध असला पाहिजे, प्रजेच्या हिताची सर्वांगीण काळजी घेतली पाहिजे आणि जिंकलेल्या प्रदेशांचे रक्षण केले पाहिजे, याचे भान त्यांना होते. महाराज केवळ सत्ताधीश नव्हते, तर प्रजाहितदक्ष राज्यकर्ता होते, हे त्यांच्या राज्यकारभारावरून स्पष्ट होते.

ऑनलाईन टेस्ट

इयत्ता - सातवी

विषय - भूगोल

६. नैसर्गिक प्रदेश

मागील तक्त्यामध्ये दिलेले नैसर्गिक प्रदेश विषुववृत्तापासून ध्रुवापर्यंत विशिष्ट अक्षवृत्तीय भागांत आढळतात. उष्ण तापमान व पाण्याची उपलब्धता यांवरून या नैसर्गिक प्रदेशांचे स्थान व विस्तार निर्धारित होते. या प्रदेशांशिवाय स्थानिक परिस्थितीमुळे काही प्रदेश वेगळे दिसून येतात. यांत प्रामुख्याने मोसमी, भूमध्य

व पश्चिम युरोपीय हवामानाच्या प्रदेशांचा समावेश होतो. पश्चिम युरोपीय व मोसमी हे विशिष्ट वाऱ्यांच्या प्रभावामुळे लक्षात येतात, तर भूमध्य सागरी प्रदेश हा तेथील पावसाळ्याच्या विशिष्ट कालावधीमुळे लक्षात येतो. येथे हिवाळ्यात पाऊस पडतो, म्हणूनच तो इतर प्रदेशांपेक्षा वेगळा दिसून येतो. खालील तक्ता पहा.

	मोसमी प्रदेश	भूमध्य सागरी प्रदेश	पश्चिम युरोपीय प्रदेश
स्थान व प्रदेश	<ul style="list-style-type: none"> विषुववृत्ताच्या उत्तरेला व दक्षिणेला १०° ते ३०° अक्षवृत्तांच्या दरम्यान. भारत, फिलिपाइन्स, वेस्टइंडिज, उत्तर ऑस्ट्रेलिया, पूर्व आफ्रिका, मध्य अमेरिका इत्यादी. 	<ul style="list-style-type: none"> ३०° ते ४०° अक्षवृत्तांच्या दरम्यान दोन्ही गोलार्धात खंडांच्या पश्चिम भागात आढळतात. पोर्तुगाल, स्पेन, अल्जेरिया, टर्की, कॅलिफोर्निया, मध्य चिली, नैऋत्य व आग्नेय ऑस्ट्रेलिया इत्यादी. 	<ul style="list-style-type: none"> खंडांच्या पश्चिम भागांत ४५° ते ६५° उत्तर व दक्षिण अक्षवृत्तांच्या दरम्यान. नॉर्वे, डेन्मार्क, आयर्लंड, ब्रिटिश कोलंबिया, दक्षिण चिली, न्यूझीलंड, इत्यादी.
हवामान	<ul style="list-style-type: none"> उन्हाळ्यातील तापमान २७° से. ते ३२° से. हिवाळ्यातील तापमान १५° से. ते २४° से. पाऊस २५० ते २५०० मिमी होतो. नैऋत्य मॉन्सून वाऱ्यांपासून ठरावीक ऋतूंत पाऊस पडतो. पावसाचे वितरण असमान व अनिश्चित असते. 	<ul style="list-style-type: none"> कोरडे उन्हाळे व हिवाळी पाऊस. उन्हाळ्यात २१° ते २७° से. तापमान हिवाळ्यात ते १०° ते १४° से. तापमान पावसाची सरासरी ५०० ते १००० मिमी. पाऊस हिवाळ्यात पडतो. 	<ul style="list-style-type: none"> उन्हाळ्यातील तापमान सरासरी २०° से. हिवाळ्यातील तापमान सरासरी ५° से. पावसाचे सरासरी प्रमाण ५०० मिमी ते २५०० मिमी असते. पश्चिमी वाऱ्यांच्या आवर्तापासून पर्जन्य. वर्षभर पाऊस पडतो. हवामान सौम्य आहे.
नैसर्गिक वनस्पती	<ul style="list-style-type: none"> पानझडी व निमसदाहरित वने. पावसाच्या वितरणानुसार वनस्पती प्रकार. उदा., वड, पिंपळ, साग, शिसव, चंदन, खैर, सिंकोना, बांबू, बाभूळ, काटेरी झाडे, झुडुपे व गवत. 	<ul style="list-style-type: none"> पाने जाड, लहान व मेणचट. झाडांची साल फार जाड असते. उदा., ऑलिव्ह, ओक, चेस्टनट इत्यादी. कमी पावसाच्या भागात गवत. पर्वतीय भागात सूचीपर्णी वनस्पती. 	<ul style="list-style-type: none"> वर्षभर हिरवेगार गवत. झाडांची पाने हिवाळ्यात गळतात. सूचिपर्णी वृक्ष व कमी उंचीचे गवत. उदा., ओक, बीच, मेपल, एल्म, पाईन, स्प्रूस, पॉपलर इत्यादी.
प्राणि जीवन	<ul style="list-style-type: none"> वाघ, सिंह, बिबट्या, हत्ती, लांडगे, रानडुकरे, माकडे, साप, मोर कोकीळ, इत्यादी वन्य प्राणी व पक्षी. गाई, म्हशी, शेळ्या, घोडे हे पाळीव प्राणी. 	<ul style="list-style-type: none"> पशूपालनामुळे पाळीव प्राणी जास्त आहेत. उदा., शेळ्या, मेंढ्या, गाई, खेचरे, घोडे, इत्यादी. 	<ul style="list-style-type: none"> पशू पालनामुळे प्रामुख्याने पाळीव प्राणी खूप आहेत. अस्वले, लांडगे, कोल्हे इत्यादी वन्य प्राणी आढळतात.
मानवी जीवन	<ul style="list-style-type: none"> लहान-लहान असंख्य खेडी आहेत. अन्न व पोशाखात बरीच विविधता. लोकसंख्या प्रामुख्याने प्राथमिक व्यवसायात आढळते. शेती हा प्रमुख व्यवसाय आहे. 	<ul style="list-style-type: none"> ग्रीक व रोमन संस्कृतींचा विकास. शेती हा मूळ व्यवसाय. फळे व फुलांची शेती जास्त. गव्हाचे पदार्थ हे मुख्य अन्न. रंगीबेरंगी कपडे. 	<ul style="list-style-type: none"> उत्साही व उद्योगी लोक. दर्यावर्दी लोक जास्त आहेत. लोकरीचे कपडे वापरतात. शिवाय द्वितीय व तृतीय व्यवसाय वाढत आहे.

तक्त्यांत दिलेल्या एकूण नऊ प्रदेशांशिवाय काही प्रदेश त्यांच्या विशिष्ट खंडीय स्थानामुळे वेगळे दिसून

येतात. उदा., चिनी प्रदेश, सेंट लॉरेन्स प्रदेश इत्यादी. या सर्व प्रदेशांचे विस्तार आकृती ६.१ मध्ये पहा.

वाचा समजून घ्या.

ऐकावे ते नवलच !

विजेचे तापमान सूर्यापेक्षा प्रखर

सर्वच विजा जमिनीवर पडत नाहीत. 95% विजा आकाशातच असतात. फक्त 5% विजा जमिनीपर्यंत पोहचतात. विजा एकाच ढगामध्ये, दोन ढगांत किंवा ढग आणि जमिनीदरम्यान निर्माण होऊ शकतात. वातावरणात दर सेकंदाला जवळपास 40 विजा चमकतात. विजेमुळे निर्माण होणारे तापमान हे सूर्याच्या तापमानापेक्षा जास्त असते. एवढ्या मोठ्या तापमानामुळे प्रचंड दाबाखाली आलेली हवा अचानक प्रसरण पावते आणि मोठा कडाडण्याचा आवाज होतो.

माहीत आहे का तुम्हांला ?

खुल्या मैदानात वीज पडण्याचे सर्वाधिक प्रमाण

वीजप्रभावित व्यक्ती मृत्युमुखी पडण्याचे प्रमाण जागतिक स्तरावर कमी असले, तरी मृत्यू न ओढवलेल्या लोकांवर विजेचे दीर्घकालीन परिणाम झाले आहेत. वीज प्रभावित व्यक्तींचा त्वरित इलाज केल्यास त्यांचे प्राण वाचवता येतात. विजेचा आघात झालेल्या ठिकाणाचा अभ्यास केला असता असे लक्षात येते, की सर्वांत जास्त प्रमाण हे खुल्या मैदानात, तर कमी प्रमाण हे झाडाखाली व पाण्याजवळ आहे. नेहमी व्यक्ती एखाद्या उंच ठिकाणी किंवा एखाद्या उंच वस्तूजवळ असताना दुर्घटना घडल्या आहेत.

वीज कडाडत असताना काय दक्षता घ्याल ?

1. मैदानात, झाडाखाली उभे राहू नका तसेच उंच ठिकाणी, झाडावर चढू नका.
2. विजेचा खांब, टेलिफोनचा खांब, टॉवर इत्यादींजवळ उभे राहू नका.
3. गाव, शेत, आवार, बाग आणि घर यांच्याभोवतीच्या तारेच्या कंपाउंडला टेकू नका.
4. दुचाकी वाहन, सायकल, ट्रॅक्टर, नौका यांवर असाल, तर तात्काळ उतरून सुरक्षित ठिकाणी जा.
5. एकाच वेळी अधिक व्यक्तींनी एकत्र थांबू नका.
6. दोन व्यक्तींमध्ये अंदाजे 15 फूट अंतर राहिल याची काळजी घ्या.
7. प्लग जोडलेली विद्युत उपकरणे वापरू नका. मोबाइल किंवा दूरध्वनीचा वापर करू नका.
8. पायांखाली कोरडे लाकूड, प्लॅस्टिक, गोणपाट, कोरडा पालापाचोळा ठेवा.
9. दोन्ही पाय एकत्र करून गुडघ्यांवर दोन्ही हात ठेवून तळपायांवर बसा.
10. पोहणारे, मच्छीमारी करणारे यांनी त्वरित पाण्यातून बाहेर पडा.
11. पक्के घर सर्वांत सुरक्षित ठिकाण आहे. आपल्या घराच्या आसपास उंच इमारतीवर तडितरक्षक आहे का ही माहिती मिळवा. आवश्यकता वाटल्यास आपल्या घरावर तडितरक्षक बसवून घ्या.

इंटरनेट माझा मित्र

www.ndma.gov.in या संकेतस्थळाला भेट देऊन आपत्ती तसेच आपत्ती व्यवस्थापनसंदर्भात माहिती संग्रहित करा.

वाचा व समजून घ्या.

Wonderful things to know!

Lightning temperature more intense than the sun

Not all lightning strikes the ground. In fact, about 95% of the lightning flashes are limited to the sky. Only 5% of lightning reaches the ground. Lightning can be generated within one cloud, between two clouds or between a cloud and the ground. About forty lightning flashes occur per second in the atmosphere. The temperature generated by lightning is higher than that of the sun. Due to this high temperature, the air under high pressure expands suddenly and a loud crashing sound is heard.

Do you know?

Lightning strikes open ground maximum times

The world's mortality rate due to lightning is low. However, survivors of lightning strikes suffer long term effects. Immediate treatment of lightning affected persons can save their life. A study of places struck with lightning show that it happens more on open ground than under a tree or near water. Mishaps have occurred most often when a person is at a high place or near a tall object.

What precautions will you take during thunder storms?

1. Do not stand on open ground or below a tree.
Do not go to a high location or climb a tree.
2. Do not stand near an electric pole, a telephone pole, a tower, etc.
3. Do not lean on wired fences around a farm, a compound, a garden or a house.
4. If you are on a two-wheeler, a bicycle, a tractor or a boat, get off immediately and go to a safe place.
5. Do not gather all together in one place.
6. Take care to keep a distance of 15 feet between any two persons.
7. Do not use plugged in electrical appliances. Do not use a mobile or telephone.
8. Stand on dry wood, a plastic sheet, sack or jute cloth or dry leaves.
9. Keeping your feet together support yourself on the soles of your feet placing your hands on your knees and crouch low.
10. Swimmers or fishermen should immediately come out of the water.
11. A pucca house is the safest place. Find out if there is a lightning conductor on any tall building near your house. If necessary get a lightning conductor fitted on your house.

My friend, the internet!

Visit the website www.ndma.gov.in and compile information about disasters and disaster management.

understand.

शब्द वाटिका

नए शब्द

सुहानी = सुंदर

दौर = काल, समय

नेक = भला, अच्छा

इरादा = संकल्प

मुहावरा

ठान लेना = निश्चय करना

कलम = लेखनी

उत्थान = प्रगति

पर्व = त्योहार

सयानी = समझदार

सुनो तो जरा

त्योहार मनाने के उद्देश्य की वैज्ञानिकता सुनो और सुनाओ ।

जरा सोचो ..... लिखो

तुम्हें रुपयों से भरा बटुआ मिल जाए तो .....

नए शब्द समझो ।

माझा ऑनलाईन अभ्यास - सराव चाचणी

इयत्ता सातवी - मराठी

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

ऑनलाईन टेस्ट अपडेट होत आहेत.

11. बाली बेट

[Click Here](#)

12. सलाम नमस्ते

[Click Here](#)

13. अनामवीरा

[Click Here](#)

14. कवितेची ओळख

[Click Here](#)

इयत्ता सातवी - इतिहास

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

7. स्वराज्याचा कारभार

[Click Here](#)

8. आदर्श राज्यकर्ता

[Click Here](#)

9. मराठ्यांचा स्वातंत्र्यसंग्राम

[Click Here](#)

इतर टेस्ट लवकरच अपडेट होतील.